

ЛУГОВА

Альона Володимирівна

Полтавський національний
технічний університет
імені Юрія Кондратюка

УДК 336.22:352 (477)

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОПОДАТКУВАННЯ НЕРУХОМОСТІ В УКРАЇНІ

AREAS OF IMPROVEMENT TAX PROPERTY IN UKRAINE

ДАХНО

Олена Миколаївна

доцент, Полтавський
національний технічний
університет імені Юрія
Кондратюка

Розглянуто проблеми та перспективи використання податку на нерухомість в Україні. Розглянуто зарубіжний досвід оподаткування та можливості й перспективи його використання в Україні.

Рассмотрены проблемы и перспективы использования налога на недвижимость в Украине. Рассмотрены зарубежный опыт налогообложения и возможности и перспективы его использования в Украине.

The problems and prospects of the real estate tax in Ukraine. We consider the international experience of taxation and opportunities and prospects for its use in Ukraine.

Ключові слова: податок, система оподаткування, податок на нерухомість, місцеві фінанси, місцевий бюджет, фискальна та регулююча функції податків

Ключевые слова: налог, система налогообложения, налог на недвижимость, местные финансы, местный бюджет, фискальная и регулирующие функции налогов

Keywords: tax, taxation, property tax, local finances, local budget, fiscal and regulatory functions taxes

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Економічна система складається з великої кількості елементів, які постійно розвиваються вдосконалюються і змінюються. Одним із таких елементів можна вважати ринок нерухомості, який сьогодні завдяки економічним перетворенням у державах активно розвивається. Податок на нерухомість у тому чи іншому вигляді існує майже в кожній країні світу і сприяє ефективному використанню житлових та комерційних приміщень. Введення податку на нерухомість дозволяє співставити надбання різних верств населення і направити частину податкових надходжень до місцевих бюджетів. Вхідження України до європейського економічного простору та поглиблення процесів глобалізації зумовлюють необхідність трансформації національної податкової системи відповідно до світової практики. Завершеність процесів формування вітчизняної системи оподаткування у зв'язку з прийняттям Податкового кодексу України та інших нормативно-правових актів з питань оподаткування актуалізує проблематику вдосконалення механізмів стягнення податків з урахуванням зарубіжного досвіду. Це стосується насамперед податків на власність та

одного з найбільш вагомих серед них - податку на нерухомість.

Оподаткування нерухомості в розвинених зарубіжних країнах є важливою складовою їх податкових систем, що виконує не лише фискальні завдання, але й сприяє вирішенню основних соціально-економічних проблем, особливо на місцевому рівні. Тому впровадження податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки в Україні, повинно стати одним із головних джерел забезпечення фінансової стабільності місцевого самоврядування.

Аналіз останніх джерел дослідження і публікацій

Дослідженням питання щодо формування системи оподаткування взагалі і майна зокрема, займалися як вітчизняні так і зарубіжні учені. Дане питання розглядали такі зарубіжні економісти: Дж. Альтаан, Б. Гамільтон, П. Гензель, Дж. Зодроу, Р. Нещер, П. Міцковські, Г. Саймон, Ч. Тібу, Л. Харріс, С. Еккерт. В Україні питання майнового оподаткування було розглянуто в роботах В. Зайця, І. Лунікої, В. Мельника, М. Мельника, В. Рибак, О. Кириленко. Всі вони шукали відповідь на питання, чи необхідно з доходу віддавати частку державі

(регіону, муніципалітету), і коли так, то яку, а також, яка модель оподаткування нерухомості буде найбільш ефективною для української економіки.

МЕТОЮ СТАТТІ є проведення порівняльного аналізу оподаткування нерухомості в Україні та зарубіжних країнах.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Майнове оподаткування, до якого відноситься податок на нерухомість, має беззаперечні переваги перед іншими видами обов'язкових платежів у першу чергу завдяки здатності забезпечення стабільного доходу, неможливості ухилення від сплати, сталості, тривалості та ін. Тому особливо важливою є необхідність визначення основних критеріїв і функцій податку на нерухомість, його елементів, а також перспективи застосування цього податку в Україні.

Податок на майно був відомий ще в Римській імперії. Зупиняючись на історичному аспекті оподаткування нерухомості, А. Сміт зазначав, що «першим таким податком стала подимна подать, або податок у 2 шил. на кожну піч». Наступним таким податком був податок у 2 шил. з кожного населеного житлового будинку. Будинок з 10 вікнами оподатковували додатковими 4 шил., будинок з 20 вікнами й більше – 8 шил. Податок на вікна не витримав критики й фактично був морально застарілим, але відмовитися від такого об'єкта оподаткування, як нерухомість, було неможливо. Тому уряд розробив нові підходи для визначення бази оподаткування. Це питання завжди залишалося проблематичним. А. Сміт визначив, що саме рента з будівель або наймана плата становлять базу оподаткування, яка має дві складові – будівельну ренту і земельну ренту.

Будівельна рента (або рента будівлі) – відсоток чи прибуток на капітал, затрачений на будівництво будівлі. Ця рента була достатньою, по-перше, для виплати будівельникові такого самого відсотка, що його отримав би на свій капітал, якби віддав його в позичку під надійне забезпечення, і, по-друге, для збереження його будинку в належному стані, або, що те саме, для відшкодування через певне число років капіталу, витраченого на його спорудження. Через це рента з будівель, або звичайний прибуток з будівель, скрізь визначається звичайним відсотком на гроші.

Друга частина ренти - земельна рента фактично є додатковою рентою, яка, за визначенням А. Сміта, «являє собою ціну, яку мешканець будинку сплачує за якусь дійсну або передбачувану перевагу розташування». Так, будівлі, які були розташовані в сільській місцевості, далеко від великих міст, мали давати незначну земельну ренту. Земельна рента з пріміських будівель, особливо з будівель поблизу великих міст, обов'язково мала бути значно вищою, адже в цьому разі особливі зручності або привабливість місцевості дуже добре оплачуються. Звичайно найбільшою земельна рента була у столиці, а саме в тих окремих її районах, де існує найбільший попит на будинки для будь-якої мети: для промислової, торговельної, розважальної, прийому гостей чи з простого марнотратства й моди.

На сучасному етапі податок на нерухоме майно існує приблизно в 130 країнах, але значимість його різна. У більшості країн надходження від цього податку становлять від 1 до 3% від загальних податкових надходжень на всіх рівнях структур влади, але є і виключення: Великобританія – 10,43%, Німеччина – 1,06%, Данія – 1,85%, Іспанія – 0,21%, Голландія – 1,81%, Франція – 2,17%, Швейцарія – 0,46%, Швеція – 0,89%. Оскільки в переважній більшості зарубіжних країн цей податок є місцевим, надходження від нього становлять основну статтю доходів бюджетів місцевих органів влади. Світовий досвід показує, що при використанні правильного підходу податок на нерухомість може стати однією з вагомих статей доходної частини місцевого бюджету. Місцевий характер податку на нерухомість виправдується тим, що він виступає платою за послуги, пов'язані з нерухомістю, а саме: стан доріг, центрального освітлення, каналізаційних мереж, державного управління, прибирання вулиць, забезпечення громадського порядку. У Франції податком на нерухомість обкладається житлова, комерційна промислова або задіяна з професійною метою нерухомість. Прогресивним досвідом може слугувати система застосування диференційованих ставок у залежності від територіального розміщення об'єкта оподаткування (міська чи сільська місцевість, заповідна зона, територія поблизу річок та морів та ін.).

Такі властивості нерухомості, як візуальна наочність, постійність місцезнаходження, тривалість існування, необхідність державної реєстрації роблять її зручним об'єктом оподаткування, а введення податку на нерухомість має стимулювати власника його до найбільш ефективного використання майна, запобігатиме накопиченню майнових об'єктів окремим власниками. За таких обставин надходження від податку на нерухоме майно можуть стати одним із стабільних джерел наповнення доходної частини місцевих бюджетів.

Системи оподаткування нерухомості в кожній країні відрізняються своїми особливостями. Так, у Канаді єдиний податок на нерухоме майно існує в усіх провінціях на місцевому рівні, і загалом ґрунтується на вартості нерухомості, оцінка якої проводиться щороку. Місцеві органи влади планують ставку податку на нерухомість виходячи з передбачуваних бюджетних витрат і наявної бази оподаткування. Отже, ставка податку є змінною величиною.

У Великій Британії встановлено єдиний податок на майно, що використовується для здійснення підприємницької діяльності. Органи місцевого самоврядування справляють податок на нерухомість, його база – опередбачувана сума річної орендної плати.

У Франції є три види податків на майно – податок на забудовані ділянки, податок на незабудовані ділянки і податок на житло. Це різні види податків і тому можуть справлятися одночасно.

Одним із найбільш складних і разом із тим важливих питань застосування податку на нерухомість є проблема оцінки вартості майна, що

належить до складу об'єктів обкладання. Оцінка нерухомості на основі ринкових цін припускає приведення цінових характеристик нерухомості до об'єктивних величин, тому що ні балансова, ні інвентаризаційна вартість майна не дають реального уявлення про справжню ціну об'єкта. Реальна ринкова вартість та її визначення, це саме та основна задача, яку мають вирішити місцеві органи самоврядування для отримання стабільного і надійного грошового потоку для поповнення власного бюджету.

Що стосується ставок податку, то тут все залежить від конкретної законодавчої та економічної практики в тій чи іншій країні. У розвинених країнах лише нечисленні національні уряди отримують прибутки від податків на нерухомість, тому що в значній мірі діяльність регіональних і місцевих органів влади фінансується саме з податків на нерухомість. У таких країнах, як Сполучені Штати, Канада, Великобританія, Нідерланди, більше 70% від податків на нерухомість витрачається на діяльність місцевих органів влади. У країнах, де система оподаткування активно керується національним урядом, окремі податкові ставки можуть бути встановлені національним законом. Мінімальні та (чи) максимальні ставки можуть бути встановлені національним урядом, при цьому місцеві органи влади встановлюватимуть окремі ставки податків у дозволених межах.

У зарубіжних країнах використовується така категорія як існування пільг для визначеного кола

осіб. Пільги надаються або за категоріями платників податків (соціально незахищеним платникам податків, як правило пенсіонерам та інвалідам, крім того, у деяких країнах при наданні пільги враховується родинний стан платника податків, рівень його доходів), або з урахуванням характеру власності (нерухомості, що забезпечує здійснення суспільно корисних видів діяльності, або об'єктах, що знаходяться в державній (муниципальній) власності). Також до видів нерухомості, що цілком або частково звільняються від сплати податку, у більшості країн відносяться об'єкти культури, установи, призначені для суспільних потреб, державного управління, для релігійних цілей. Звільнення від сплати податків може надаватися і на деякий фіксований термін з метою стимулювання визначених видів діяльності. Перевага звичайно віддається пільгуванню об'єктів (типів нерухомості), а не платників податків, відповідно до принципу: податком безпосередньо обкладається сама нерухомість, а не її власник.

Згідно із законодавством країн СНД до складу нерухомого майна були включені: земельні ділянки; ділянки надр (за винятком Казахстану, Таджикистану і України); ліси та багаторічні насадження; замкнуті водойми (за винятком Грузії, Таджикистану, Узбекистану); будівлі, споруди та інші об'єкти, які нерозривно пов'язані з землею, що відповідає загальновизнаному у світі розумінню цього поняття. Об'єктну структуру нерухомого майна наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Складові нерухомого майна

Країна	Земля	Надра	Ліси	Водойми	Споруди
Азербайджан	+	+	+	+	+
Білорусь	+	+	+	+	+
Вірменія	+	+	+	+	+
Грузія	+	+	+	-	+
Казахстан	+	-	+	+	+
Киргизстан	+	+	+	+	+
Молдова	+	+	+	+	+
Російська Федерація	+	+	+	+	+
Таджикистан	+	-	+	-	+
Узбекистан	+	+	+	-	+
Україна	+	-	+	+	+

Модель будь-якого податку це певна умовна схема що представляє собою опис певних об'єктів та надання їх характеристик. Щодо моделей податку на нерухомість то вони відрізняються визначення об'єкта та бази оподаткування.

Розглянемо найпоширеніші моделі розрахунку бази оподаткування.

У Франції, деяких штатах Австралії, деяких країнах Азії та Африки застосовується модель, яка заснована на величині ренти. Також дана модель використовується для оподаткування нежитлового майна у Великобританії. За базу оподаткування приймається не повна вартість об'єкта нерухомості, а його рентна вартість.

Оподаткування нерухомості, засноване на площі нерухомості, найчастіше зустрічається в країнах, що

розвиваються (країни Центральної та Східної Європи, Латинської Америки із Африки). Умовами застосування цієї моделі є відсутність розвинутого ринку нерухомості й низький рівень доходів населення, що не дає змоги запроваджувати податок на нерухомість, заснований на ринковій вартості, а також проведення в деяких із цих країн масової приватизації нерухомості як наслідок зміни політичного та економічного курсу держави. База оподаткування у вигляді площі нерухомості є більш зручною і значно дешевшою в адмініструванні. Основна задача в разі введення податку при цьому полягає в ідентифікації всіх об'єктів оподаткування та розрахунку бази оподаткування, що виражається в калькуляції розміру площі нерухомості.

У Росії, Білорусії, Вірменії застосовується модель, що базується на балансовій або інвентаризаційній вартості нерухомості і використовується під час оподаткування підприємств. При оподаткуванні нерухомості, відмінної від земельної ділянки фізичних осіб, базою оподаткування є її площа. У Чехії податок з квартирників стягується за схемою, аналогічною діючій нині в Росії, виходячи із залишкової вартості будови.

Для більшості країн характерною є модель, що базується на ринковій вартості нерухомості. Оподаткування нерухомості в цих країнах досягло високого рівня адміністрування за рахунок розробки та використання фіскального кадастру нерухомості та автоматизованої системи її масової оцінки. Така модель оподаткування використовується в Іспанії, Італії, Японії, Південній Кореї, Австралії, США та інших країнах Організації економічної співпраці та розвитку (ОЕСР).

Існують дві моделі визначення ставок податку на нерухомість, що застосовуються різними державами. У таких державах, як Великобританія, Індонезія, Чилі, Швеція, Південна Корея та Японія, фіксовані ставки встановлюються центральними органами влади та складають заздалегідь визначений відсоток від вартості, що оподатковується. В інших державах – Австралії, США, Канаді, Франції, Швейцарії, Нідерландах – місцева влада планує ставку податку на нерухомість, виходячи з бюджетних видатків та наявної бази оподаткування, а ставка податку, відповідно, є змінною.

Ознайомившись з особливостями оподаткування нерухомого майна зарубіжних країн розглянемо розвиток податку на нерухомість в Україні.

Поява в українському законодавстві податку на нерухомість бере свій початок ще з 1999 р., коли він уперше був згаданий у Законі «Про систему оподаткування». Але в цьому нормативно – правовому акті не було визначено порядок та базу оподаткування. Сьогодні податок на нерухомість визначений у ПКУ.

Законодавчі аспекти оподаткування нерухомості визначає Розділ XII «Місцеві податки і збори» стаття 265. Платниками даного податку є фізичні та юридичні особи, у тому числі і нерезиденти, власники об'єктів житлової нерухомості. Ставки податку встановлює сільська, селищна або міська рада за 1 кв. м житлової площі об'єкта житлової нерухомості. Розмір ставки не може перевищувати:

- для квартир, житлова площа яких не перевищує 500 кв. м, – 1% розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року;

- для квартир, житлова площа яких перевищує 240 кв. м, та житлових будинків, житлова площа яких перевищує 500 кв. м, 2,7% розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року.

Базовий податковий період дорівнює календарному року. Базою оподаткування є житлова площа об'єкта житлової нерухомості. Слід звернути увагу що в ПКУ немає визначення поняття «житлова площа». Проте це визначення можна знайти в

Інструкції №251 « Загальна площа квартири визначається як сума площ усіх приміщень квартири (за винятком вхідних тамбурів в одноквартирних будинках), убудованих шаф і літніх приміщень, вирахованими з такими знижувальними коефіцієнтами: для балконів і терас – 0,3; лоджій – 0,5; зашкленних балконів – 0,8; веранд , зашкленних лоджій і комор – 1,0. Житлова площа квартири визначається як сума площ житлових кімнат без урахування площ убудованих шаф. До житлової площі включається площа квартир, що складається з однієї житлової кімнати, яка є одночасно кухнею житлових кімнат у нежитлових будівлях – школах, лікарнях тощо, а також площа житлових кімнат, тимчасово не заселених з будь – яких причин (ремонт, переобладнання). До житлової площі не належить площа кухонь, коридорів, ванних кімнат, комор, убудованих шаф, інших підсобних приміщень, площа житлових квартир і кімнат, які переведені в нежитлові». З наведеного визначення випливає, що в житлових об'єктах є два види площ: житлова і загальна. І базою оподаткування згідно з пп. 265.3.1 ст.265 ПКУ є житлова площа об'єкта житлової нерухомості.

У переліку об'єктів оподаткування чітко вказано виключно житлову нерухомість та повністю проігноровано комерційну, нежитлові споруди, об'єкти незавершеного будівництва та інше . Платниками податку визначені юридичні та фізичні особи, які володіють житловою нерухомістю. Спільне володіння дає можливість оформлення податкових зобов'язань за часткою нерухомості. Але визначення поняття – «житлова нерухомість» для окремого будинку (на відміну від квартири у багатоквартирному житловому фонді) є також достатньо спірним, немає проблем у віднесенні більшості площі будинку як ту, що використовується як нежитлова. Така практика широко застосовується у деяких країнах де існує податкова знижка на «домашню контору». У деяких країнах адміністраторам, членам правління фірм і компаній, іншим посадовим особам, які за їх власною заявою регулярно виконують дома частину службових обов'язків, дозволено зменшувати свій оподатковуваний дохід на суму видатків на утримання житла. Цей досвід цілком може застосовуватись при тій формі оподаткування нерухомості, яка запропонована в Україні, причому зменшувати можна не дохід, а саме податок на нерухомість.

Важливою проблемою є визначення ставки оподаткування. За Податковим кодексом ставка оподаткування чітко пов'язана із площею житлового приміщення та визначається на основі мінімальної заробітної плати. Першою проблемою є ігнорування вартісних, оціночних показників, оскільки не враховується якісна складова об'єкту нерухомості. Друга проблема - ставка податку фактично встановлюється сільською, селищною або міською радою. Таким чином, державні органи знімають з себе відповідальність.

На сьогодні в Україні нараховується 28 млн. житлових об'єктів, які підлягатимуть оподаткуванню

податком на нерухоме майно. Аналітики податкової служби підрахували, що завдяки нововведеному податку місцеві бюджети вже за перший рік застосування отримають близько 75 млн. гривень, але це навряд чи можна вважати достатньою фіскальністю. Застосування ж у подальшому оподаткування комерційної нерухомості може забезпечити достатньо висмоктаний рівень у місцеві бюджети та змістити фіскальне навантаження місцевого оподаткування.

ВИСНОВОК

Основна мета прийняття Податкового кодексу - максимально чітко дати відповіді щодо податкової діяльності, зробити прозорішою систему адміністрування податків. Оподаткування нерухомості має нести фіскальний характер, забезпечувати регулятивні процеси, створювати сталу фінансову базу для місцевих бюджетів. Податок на нерухомість, який представлено Податковим кодексом України порушує основні принципи оподаткування, встановлені статтею 4 самого кодексу. Необхідний детальний аналіз реального застосування цього податку, доопрацювання законодавчої бази та перегляд всього комплексу призначення та стягнення. За оподаткуванням нерухомості стоїть конкретний напрям діяльності держави – стягнення цього виду податків вимагає від держави забезпечення захисту права власності кожної особи, яка нею володіє, тому платити цей податок

повинен кожний власник, незалежно від того велика вона чи мала, дорога чи дешева, всі ці питання повинні регулюватися чіткою системою оцінки вартості нерухомості, широкою розгалуженістю ставок оподаткування та дієвим державним контролем із дотриманням законодавчих норм.

Література

1. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 р. №2755 – IV [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2/rada.gov.ua/laws/show/2755> – 17
2. Ватченко Б.С. Міжнародний досвід оподаткування нерухомості [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://libfor.com>
3. Даниленко О. Податок на нерухомість платитимуть не всі / О.Даниленко // Справочник економіста – 2012 – №5 – с. 54-62.
4. Дахно О.М. Манжос С.Б. Проблеми та перспективи запровадження в Україні податку на нерухомість / О.М. Дахно, С.Б. Манжос/ Економіка і регіон – ПолтНТУ – 2011 - №4(31) – с. 49-53.
5. Орлик С. Адам Сміт про додаток на нерухомість / С. Орлик // Вісник Тернопільського національного економічного університету – 2011 р. – №3 – с. 107-111.
6. Стіпахно В.І. Зарубіжний досвід стягнення податку на нерухомість / В.І. Стіпахно // Формування ринкових відносин в Україні – 2006. - №9(64) – с. 18-24.

СІКАЧ

УДК 336.226

ДАХНО

Лариса Володимирівна

Олена Миколаївна

**ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ВИКОРИСТАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ
ВАРТІСТЬ**

CHALLENGES TO IMPROVE THE USE OF VAT

студентка 4 курсу,
Полтавський національний
технічний університет ім.
Ю. Кондратюка

доцент, Полтавський
національний технічний
університет імені Юрія
Кондратюка

Розглянуто проблеми та перспективи вдосконалення використання податку на додану вартість в Україні. Розглянуто зарубіжний досвід оподаткування та можливості й перспективи застосування інших елементів універсального акцизного оподаткування.

Рассмотрены проблемы и перспективы совершенствования использования налога на добавленную стоимость в Украине. Рассмотрены зарубежный опыт налогообложения, возможности и перспективы применения других элементов универсального акцизного налогообложения.

Problems and prospects for improving the use of value added tax in Ukraine are considered. We consider the international experience of taxation and the possibilities and prospects of the other elements of universal excise tax.

Ключові слова: податок, система оподаткування, податок на додану вартість, податок з обороту, універсальний акциз, фискальна та регулююча функції податків

Ключевые слова: налог, система налогообложения, налог на добавленную стоимость, налог с оборота, универсальный акциз, фискальная и регулирующие функции налогов

Keywords: tax, taxation, value added tax, sales tax, excise versatile, fiscal and regulatory functions taxes

ВСТУП

Питання реформування ПДВ є одним з найбільш актуальних у становленні загальної системи оподаткування держави. На сучасному етапі розвитку країни, коли надходження до Державного бюджету України не повністю відповідають її фінансовим потребам, особлива увага приділяється податкам, котрі визначають рівень наповнення бюджету, оскільки вдосконалення процесу їх адміністрування та пошук резервів щодо збільшення надходження податків створюють додаткові можливості стосовно збільшення доходної частини бюджету та, відповідно, задоволення потреб держави.

Обговорення реформування податкової системи України, в особливій частині ПДВ, пов'язане з низкою питань і проблем, що виникають в процесі стягнення податків. Найвагомішими проблемами реформування ПДВ є розмір ставки податку, механізм його стягування, механізм відшкодування, а також випадки ухилення від сплати податку. Метою здійснення реформ є створення простішої та ефективнішої системи адміністрування ПДВ, так як це сприятиме зменшенню витрат, пов'язаних зі сплатою податку, створенню механізмів протидії шахрайству і захисту від ухилення та ін.

Огляд останніх досліджень і публікацій

Вагомий внесок у вирішенні питань реформування ПДВ в Україні, а також дослідженні оподаткування в інших країнах зробили Соколовська А.М., Кошук Т.В., Твердієвич В.О., Покоłodна А.В., Сотніченко О.А., Дедеваєв В.А. та інші. У своїх працях автори розглядають суть податку на додану вартість, необхідність та причини реформування тощо.

МЕТА СТАТТІ полягає в розкритті особливості оподаткування податком на додану вартість передусім в Європейських країнах, аналіз податкових реформ, результати яких можуть бути корисними для України з точки зору пошуку ефективних податкових інструментів.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Існують два види акцизів – універсальні та специфічні (табл. 1). ПДВ є одним з різновидів універсальних акцизів.

Специфічні акцизи виникли набагато раніше, ніж універсальні. Характерними їх рисами є обмежений перелік товарів, по яких вони стягуються, та диференційовані ставки по окремих групах товарів.